

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

160. An & qualiter Episcopi, alteriùsve Prælati translati ad aliam Ecclesiam, Ecclesia prior vacet ipso jure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Umir. 6. de rescrip. Cosm. Baifus, & alii ab eo citati. Item Sanch. l. 8. de matrim. d. 1. nu. 24. apud eundem, & apud Laym. in cit. c. cum in cunctis. § cum vero electus. n. 5. sed ex alio fundamentis nimirum, quod licet dispensatio aliis sit stricti juris, adeoque non extendenda, comprehendere tamen debeat ea, quæ sunt accessoria, seu necessariò consecutura; adeoque ex eo, quod sublata consecrationis suscipienda obligatio sequatur necessario, sublata quoque censeri beneficiorum vacationem.

2. Respondet sub distinctione alii cum Jo-And. & aliis in cit. c. cum in cunctis. apud eundem Laym. loc. cit. admittendo illud, si dispensatio illa facta à Papa motu proprio, secus si ad instantiam promoti, aut aliorum pro illo, quod dispensatio tunc censetur odiosa, ac proinde censenda non sit operari duo; nimirum relaxare legem accipiendæ consecrationis, & legem vacationis beneficiorum.

3. Respondet denique probabilis ipse Laym. præcise ab illo stylo curiæ, de quo *quæst. pr. c. ced. ab iudic. absque dicta distinctione affirmativè, eò quod duo sint decreta, unum per se & principale, nempe ut vacent promoti beneficia; alterum accessorio & accidentariè, nimirum ut vacatio illa incipiat à tempore consecrationis, aut lapsus trimestris dati ad illam; adeoque licet hoc accessorium tollatur per dispensationem, non tamen ideo tollitur principale, utpote ab accessorio independens. Sed neque vacatio hæc dependet ex sola consecratione, aut ejus neglectu; sed ex ipsa quoque possessionis pacificæ afectione, si ponatur consecratio non esse subsecuta. Ac denique, quod non sit conveniens, ut deterior sit conditio Episcoporum, qui Ecclesiasticæ traditioni & Canonibus obtemperantes consecrationem accipiunt, quam eorum, qui quocunque prætextu, postulatâ dispensatione, eam subterfugiunt.*

Quæstio 158. An, quod dictum hucusque de promotis in Episcopum, quod vacent omnia ejus beneficia, locum quoque habeat in promotis ad Abbatiam, aliamve Prælaturam Ecclesiæ alicujus regularis vel secularis?

1. Respondet primò: Vacare omnia beneficia promoti ad Abbatiam regularem, adeptæ ejus possessione pacificâ, vel si per eum fuerit, quod minus eam adipiscatur. Paris. l. 3. q. 1. nu. 95. Castrop. cit. §. 5. n. 7. Garc. loc. cit. c. 7. n. 1. citans pro hoc Hojed. p. 1. c. 6. d. n. 1. Zechum. de benef. c. 5. n. 4. Gigas. de penson. q. 58. n. 5. Selva. p. 1. q. 2. n. 49. &c. Idque, etiam si non fuerit benedictus. Garc. ibid. Paris. n. 96. citantes Oldr. conf. 14. Hojed. ubi antè, nu. 5. Rebuff. Gigas &c. Idem est de similibus Prælatibus Ecclesiarum Regularium, quocunque nomine vocentur, v. g. in Priore, Præposito; dum is est loco Abbatis, & est principalis prælatura in illa Ecclesiâ regulari, & in effectu est eadem dignitas. Paris. loc. cit. nu. 100. & seq. citans plures. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. nu. 5. citans Hojed. dicto c. 6. n. 2.

2. Respondet secundò: idem esse de Abbatibus & prælatibus similibus secularibus. Garc. n. 3. citans Hojed. ubi antè c. 5. nu. 2. Paris. nu. 99. modò tamen talis Abbas aut alius prælatus habeat in Ecclesiâ illa sua collegiata generalem, & omnimodam, & quasi Episcopalem jurisdictionem; ita ut verè dici possit illius sponfus & Pastor: secus enim esset in aliis Abbatibus secularibus, dum horum

beneficia non magis vacant per adeptionem Abbatiz, quam aliarum dignitatum. Garc. loc. cit. nu. 4. diceus ita videri usu & praxi receptum.

Quæstio 159. Num eadem dicenda de promotis in Cardinalem?

Respondet: Negativè. imò de novo ei posse conferri beneficia, dum Episcopus non est, modo residentiam non requirant. Laym. in c. Ecclesiæ, de elect. n. 1. Pirh. ad rit. de præb. n. 164. citans Abbatem in cit. c. Ecclesiæ, de elect. n. 3. Quòd si tamen beneficium est curatum, aut aliunde requirens residentiam, aut personatus, opus est dispensatione Papæ, ut retineri, aut de novo obtineri possit. Abb. Laym. Pirh. l. cit.

Quæstio 160. An, & qualiter Episcopi, aliteriusve Prælati translati ad aliam Ecclesiâ, Ecclesiâ prior vacet ipso jure?

1. Respondet primò: Spectato jure communi per translationem prælati ad aliam Ecclesiâ, vacat prior ipso jure. c. in apibus, 7. q. 1. §. translatis. c. quanto, de translatione Episcoporum. Castrop. loc. cit. n. 3. Gonz. gl. 15. no. 49. citans Rebuff. in pr. rit. requisit. ad collationem. n. 52. & Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 25.

2. Respondet secundò: hæc vacatio incipit etiam antè captam possessionem alterius Ecclesiæ. AA. idem. Quàmprimùm translatus in translationem sui consentit; alioquin enim Episcopus foret sponfus duarum Ecclesiarum, & committeretur adulterium spirituale. Pirh. ad rit. de translatione. nu. 17. Vel etiam antè hunc ejus consentium; dum nimirum invitus in gravi & justa causa transfertur. Pirh. ibid. ubi etiam, quod aliud fit in inferioribus dignitatibus & beneficiis (puta talibus, vi quarum non est, & dicitur quis sponfus alicujus Ecclesiæ) à quibus si quis transferatur, vel potius promoveatur, priora beneficia ordinariè non vacant antè obtentam possessionem, & plenum jus Episcopalis dignitatis; quia in his cessat prædicta ratio; cum in illis non contrahatur matrimonium spirituale, à quo quis prius absolvi debeat.

3. Respondet tertio: olim saltem non vacabat prior Ecclesiâ, priusquam expedirentur literæ apostolicæ super eâ translatione, ex quæ ostendit sint capitulo; cum tunc prius & non antè administrationem secundæ Ecclesiæ habeat Prælatus. Castrop. loc. cit. Gonz. l. c. n. 49. & ead. gl. §. 2. n. 80. Barb. cit. n. 25. Idque juxta textum Extrav. in junc. de Elect. inter communes. Addit etiam Castrop. nu. 4. debere hanc translationem esse fructuosam; cum, si Episcopatus, ad quem transfertur, sit ex solo titulo, nullius beneficii præhabiti vacationem inducat, citat pro hoc Nav. conf. 14. de elect. n. 3. Paris. l. 3. q. 1. n. 9. & 89. Garc. p. II. c. 6. n. 24. ubi tamen hi AA. plus non habent, quàm quòd dictum supra de promotis ad Ecclesiâs titulares merè, existentes in terris infidelium.

4. Respondet quartò: Verùm quidquid sit de hoc, hodie dum, etiam antè expeditionem dictarum literarum, videtur contingere dicta vacatio. Recitat siquidem Barb. loc. cit. uti & in Collectan. ad c. 1. de translatione. n. 5. declarationem S. Congregationis Cardinal. de die 14. Decemb. 1624. quæ sic habet: S. Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum præposita, S. D. N. approbante censuit, Ec-

clesiam, à qua volens transferretur, seu quam dimittit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absoluitur in Consistorio Sanctorum, etiam ante expeditionem litterarum apostolicarum, vel adeptam possessionem secunda Ecclesia &c. Et postquam hujus absolutionis notitiam habuerit Episcopus, etiam ex testimonio seu documento Secretarii Collegii istius Cardinalium, illico teneri abstinere ab exercitio jurisdictionis ordinariæ, eamque transferre in Capitulum tanquam sede vacante, nisi forte Papa aliter disposuerit. Engels ad tit. de translatione. n. 5. ex eodem Barb. Si autem forte dein nancisci non posset possessionem dictæ Ecclesiæ, idem videtur dicendum, quod ante dictum de vacatione aliorum beneficiorum per promotionem ad Episcopatum primum.

5. Porro si Episcopus propria auctoritate se transferret ab uno Episcopatu ad alterum, amittit prius habitum, seu privatur illo, non quidem ipso jure, sed per & post sententiam condemnatoriam

judicis, argumento c. si quis Episcopus. 7. q. 1. adde- que remanet Episcopus prioris Ecclesiæ, & clerici ejusdem illi obedire tenentur, donec per sententiam illâ privetur. Pirh. loc. cit. n. 12. citans Abb. in c. quanto. de translatione. n. 13. Addit etiam ibidem Pirh. quod illa utriusque Ecclesiæ privatio tunc contingat, quando Episcopus & sine venia relinquit Ecclesiam primam, & sine venia etiam ad aliam transiit; aliâ enim privandum solum illa Ecclesiâ, quam sine venia relinquit, vel solum eâ, ad quam sine venia transiit. Eandem doctrinam, nimirum quod post judicis sententiam privetur relicta Ecclesiâ, tenere videtur Laym. ubi in sum- mario ad tit. c. quanto. ait: Utroque Episcopatu carere debet saltem post judicis sententiam. Contrarium tamen tradit Azor p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. ubi expresse: Si Episcopus auctoritate sua ad secundam Ecclesiam & sedem se transferat, utramque ipso jure amittit, citans pro hoc idem c. quanto.

CAPUT TERTIUM.

DE VACATIONE BENEFICIORVM OB DELICTVM.

PARAGRAPHVS I.

De sententia privationis ob delictum in genere.

Questio 161. Cum beneficia vacant per depositionem, seu privationem ob crimen, ut habet communis sententia. Garc. p. II. c. 10. n. 1. citans Selv. p. 3. q. 2. & 3. Coraf. de benef. p. I. c. 10. n. 1. Rebuff. Mandos. &c. qualis hic nomine sententiæ intelligatur sententia, cui vacatio hac beneficiorum subiacet?

Respondeo: Venire non solum sententiam hominis (prout ea juxta l. 1. ff. de re judic. est pronuntiatio judicis ad finem controversiæ aut absolvendo, aut condemnando) sed etiam sententiam legis (cujus virtus non minus consistit in puniendo, quam imperando & vetando) quatenus hanc suam vim puniendo exercet. Lott. l. 3. q. 18. num. 1. & 2.

Questio 162. In quibus potissimum differant amba he sententia in ordine ad præsens institutum?

Respondeo ferè ex Lott. in sequentibus: Primum, quod sententia legis majorem virtutem habeat; cum enim vis illa sententiæ à ratione proficiscatur, quæ est cum cognitione causæ, feraturque sententia legis (utpote quæ, ut ait Papinian, in l. 1. de ll. virorum prudentum consultum est)

majori cum cognitione causæ, quam sententia hominis, ut Bald. conf. 118. n. 2. l. 4. majorem quoque sortitur virtutem, quam quæ valeat attribui sententiæ cujusvis judicis, Lott. loc. cit. n. 3. citans Old. conf. 227. n. 4.

2. Secundò ac præcipuè, quod sententia legis feratur perpetuè ex supposito facti jam liquidandi; sententia verò hominis ex supposito facti jam liquidii; unde illa semper expectat probationem post se, hæc exigit probationem ante se. Lott. n. 6. ex Old. loc. cit. sicut enim judicis prius cognoscendum est, quam condemnari. l. 1. c. de exeq. rei judic. quia potest decipi in sensu proprio; ita legi nusquam est intentio quenquam puniendi, qui non deliquit. l. absentem. ff. de penis. Unde etiam, cum sententia legis feratur non nisi ex suppositione delicti, & non aliter pœnam irroget, de ea dubitari non potest, quin justa sit. Econtra, cum sententia hominis inniti debeat veritati facti, etiam sistendo partium allegationi, adeoque facile sit, ut labatur, & decipiatur secundum humanam conditionem, in statuenda illius justitia multum hæremus. Lott. à n. 13. durante etiam hac hesitatione, quamdiu ex judicato non conciliatur huic sententiæ præsumptio justitiæ. Lott. n. 16. ut enim aliquando sit finis litium, bono publico inductum est, rem judicatam pro veritate haberi. l. res judicata. de reg. juris. Et si cui liceret hanc judicato virtutem elidere pretextu injustitiæ, cederet hoc in manifestum spretum & vilipensionem magistratuum. Obtinetque hoc ipsum, etiam si sententia transiit in judicatum ob omisam appellationem, in tantum, ut non sufficiat dicere, eam non justificari ex actis juxta Theoricam In noc. in c. quoniam contra. n. 8. & 9. de probat. ubi hoc adducit in materia incursionis censurarum. Lott. n. 19. & 20. Ex quibus concluditur cum plerisque, quod postquam senten-